

Sipoon Veden talousarvion käyttösuunnitelma ja sitovat tavoitteet 2024

Toiminnan kuvaus

Sipoon Vesi toimii kuntalain tarkoittamana kunnan omistamana liikelaitoksena. Sipoon Vesi vastaa kunnan vesihuoltolaitokselle kuuluvista tehtävistä. Sipoon Vesi varmistaa ja turvaa sipoolaisille korkealaatuiset vesihuollon peruspalvelut. Sipoon Vesi toimii kunnan strategian ja sen toteuttamishjelmien mukaisesti. Sipoon Vedellä on oma johtokunta ja se toimii kunnanhallituksen alaisena liikelaitoksena. Asiakkaille toimitettava talousvesi hankitaan pääsääntöisesti Keski-Uudenmaan Vedeltä. Jätevedet liikelaitos viemäri ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojeluliikelaitoskuntayhtymän ja Helsingin seudun ympäristöpalveluiden verkostoon ja edelleen Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi.

Painopisteet toiminnassa

Sipoon Veden toimintaympäristöön saattaa tulla muutoksia vuoden 2024 aikana, riippuen siitä, kuinka neuvottelut Östersundomin alueen vesihuolto-omaisuuden ja liiketoiminnan myynnistä edistyvät Helsingin seudun ympäristöpalveluiden kanssa. Koska Östersundomin alueen vesihuoltojärjestelyä ei tällä hetkellä tiedetä talousarviovuoden 2024 tai taloussuunnitelmakausien 2025–2026 osalta, on tämä talousarvio kirjoitettu ja taloudelliset laskelmat laadittu nykytilanteen mukaisesti.

Sipoon Vedellä on jo talousarviovuoden 2024 aikana paineita taksan korotuksiin. Talousarviovuodelle jätevedenpuhdistuksen kustannukset kasvavat, samoin kuin talousveden ostohinta. Nykyinen liikevaihto ei riitä nyt eikä tulevaisuudessa muodostamaan toiminnan ja investointien rahavirtaa ylijäämäiseksi. Taksaa on korotettu viimeksi 1.1.2017. Muutaman viime vuoden aikana liikevaihto ei ole riittänyt kattamaan kaikkia vesihuoltolaitoksen kustannuksia, kuten vesihuoltolaki edellyttää. Lisäksi korkea investointitaso näyttää jatkuvan myös pitkälle tulevaisuuteen. Tämän lisäksi materiaalien ja jäteveden sekä talousveden ostohinnat ovat nousseet viime vuosina huomattavasti. Voimakas asukaskasvu on aikaisempina vuosina huolehtinut liikevaihdon voimakkaasta kasvusta ja taannut sen, ettei taksaa tarvitse korottaa. Hiipuva asiakasmäärän kasvu yhdistettynä kustannusten kasvuun ja korkeaan investointitasoon johtaa taksan korotustarpeeseen.

Myytävän veden määrän arvioidaan kasvavan vain aavistuksen läpi koko talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosien. Sipoon Veden liittyjämäärien arvioidaan kasvavan jonkin verran vuosittain. Yleinen taloustilanne näyttäisi hidastuttavan asuntomarkkinoita, joka vaikuttaa uusien liittyjien määrään negatiivisesti. Lisäksi talven 2022–2023 korkeiden sähköhintojen myötä myös veden ominaiskulutus on kääntynyt laskuun, asiakkaiden minimoidessa lämpimän veden kulutustaan.

Yhteistyökumppaneista Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymä (Kuvesi) korottaa vedenmyynnin hintaa 10,3 %. Hinnan korotus johtuu Kuvesin lainojen korkokulujen kasvusta sekä sähkön hinnan noususta. Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (KUVES) korotti vuoden 2023 aikana jätevedestä perittävää maksua noin 20 % johtuen Viikinmäen jätevedenpuhdistamon laskutuksesta. Vuoden 2024 osalta hinta pysyy lähes entisellään. Maarakennuskustannusindeksi noussut viimeisen taksankorotuksen (2017) jälkeen vuoden 2023 heinäkuuhun mennessä 25,6 %.

Vuoden 2024 aikana laaditaan olemassa olevan verkoston täydennysmittausohjelma verkoston tunnettuuden ja hallittavuuden parantamiseksi. Ylläpito- ja saneeraustoiminnan tehostamiseksi pyritään edistämään tehtyjen kuvausten, huoltokirjausten ja kaivokorttien koneluettavuutta, joka vapauttaa henkilötövuosia ydintehtävien hoitamiseen.

Talousarviovuonna 2024 sekä taloussuunnitelmavuosina 2025–2026 jatketaan ennakoivaa ja systemaattista ylläpitotoimintaa. Tulevien vuosien aikana panostetaan edelleen myös viemäriverkostojen kuntotutkimuksiin. Tavoitteena parantaa viemäriverkoston toiminnallisuutta sekä vähentää vuotovesien määrää. Alueellista yhteistyötä jatketaan lähialueen vesihuoltolaitosten ja yhteistyökumppanien kanssa. Etenkin varautumiseen liittyvää yhteistyötä jatketaan naapurilaitosten sekä tukkuyhtiöiden kanssa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstössä on ammattimiespuolella vajausta, joka on näkynyt toimintaan nähden liian alhaisina kuluina. Mikäli loppuvuoden 2023 aikana ei onnistuta rekrytoinnissa vesihuoltoasentajan osalta, hakua jatketaan vuoden 2024 aikana. Kaikkiaan vakansseja Sipoon Vedellä on 10. Henkilöstön koulutuksessa käytetään lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja. Vuoden 2024 aikana ei merkittäviä henkilöstömuutoksia ole näköpiirissä.

Riskiario

Sipoon Veden riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Talusveden saastuminen on toiminnallinen riski, mutta myös taloudellinen riski, koska siitä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talusvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovitulla käytännöllä, joita ovat avun ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Näihin on saatavana apua myös esim. pelastuslaitokselta.

Toiminnallisena ja taloudellisena riskinä voidaan pitää myös rankkasateiden tai viemäreiden sortumisen aiheuttamat viemäritulvat, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. tekemällä jätevesipumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita, kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa ja systemaattisilla viemäriverkoston kuvauksilla ja verkoston kunnan seurannalla sekä saneerauksilla.

Taloudelliset riskit ovat vesihuoltoverkostoiden yllättävät korjaukset sekä vesijohto-/viemärivuodot ja tulvimiset. Yllättävät putkirikot tulevat merkittävästi kalliimmiksi kuin suunnitellut korjaukset. Riskien pienentämiseksi on tehty selvityksiä ja parannuksia. Jo aikaisemmin on selvitetty pumppaamoiden automaatio- ja kaukovalvontajärjestelmän nykytila sekä laadittu etenemistapa järjestelmän kehittämiseksi. Tämän jälkeen valmistui myös Sipoon Veden varautumissuunnitelma, jossa kartoitettiin vesihuoltolaitoksen häiriötilannetoimintaa ja tehtiin toimintakortit siitä, kuinka eri häiriötilanteissa tulee toimia. Varautumissuunnitelma on päivitetty vuonna 2023. Vuonna 2017 hankittiin töidenhallintajärjestelmä, jonka avulla huoltotoiminnasta saadaan entistä suunnitelmallisempaa ja järjestelmällisempää. Tämän jälkeen hankittiin verkkotietojärjestelmä, jonka avulla omaisuudenhallintaan saadaan merkittävä parannus aikaan. Verkkotietojärjestelmän avulla esim. saneerausinvestointien kohdentaminen tehostuu. Edelleen vuosien 2021–2022 aikana Sipoon Vesi on tunnistanut toimintaan sisältyvät vaarat, riskit sekä valinnut toimenpiteet riskien vähentämiseksi WSP (Water Safety Plan) ja SSP (Sanitation Safety Plan) riskienhallintatyökaluilla. Työkalujen avulla vesihuoltolaitos voi luoda seurantaohjelman riskienhallinnan tehokkuuden monitoroimiseksi sekä oman toimenpideohjelmansa riskienhallinnan parantamiseksi.

Lisäksi henkilöstön vesihuollon koulutukset esim. vesityökorttikoulutus, vähentävät riskitilanteita. Kriisi-tilanneharjoituksia järjestetään säännöllisesti yhteistyössä Keski-Uudenmaan Vesi vesilaitoskuntayhtymän, naapurikuntien vesihuoltolaitoksien, pelastuslaitoksen ja viranomaisten kanssa.

Strategian toteuttaminen ja tavoitteet

Sipoon Veden vuoden 2024 vuositavoitteet perustuvat kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Alla on esitetty valtuuston asettamat sitovat tavoitteet Sipoon Vedelle:

- Toteuttaa ja tukee kunnan strategiaa ja sen valtuustokauden tavoitteita yhdessä kunnan muun organisaation kanssa
- Vuosikate kattaa poistot ja kunnan päättämät pääomakustannukset ilman taksankorotuksia kasvun tuomien lisätulojen avulla
- Laatii investointiohjelman ja -suunnitelman yhteensopivaksi kunnan investointien kanssa

Lisäksi Sipoon Veden johtokunta asettaa Sipoon Vedelle tavoitteeksi:

- Sipoon asiakkaiden tiedottamisen kehittäminen yhteistyössä kunnan ja kumppanien kanssa

- Raportoi talouden toteutumisesta ja toteumaennusteesta johtokunnan kokousten yhteydessä

Talous ja tunnusluvut

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TPE 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikevaihto							
Valmistus omankäyttöön							
Myyntituotot	5 194	5 044	5 350	5 100	5 210	6 060	6 545
Liiketoiminnan muut tuotot	319	377	300	200	200	200	200
Materiaalit ja palvelut	-1 879	-2 114	-2 200	-2 200	-2 270	-2 340	-2 410
Ostot tilikauden aikana	-967	-1 042	-1 100	-1 100	-1 140	-1 170	-1 210
Palvelujen ostot	-912	-1 072	-1 100	-1 100	-1 130	-1 170	-1 200
Henkilöstökulut	-460	-584	-714	-715	-733	-733	-733
Palkat ja palkkiot	-380	-486	-587	-587	-602	-602	-602
Henkilösivukulut	-80	-98	-127	-128	-131	-131	-131
Eläkekulut	-65	-79	-105	-105	-107	-107	-107
Muut henkilösivukulut	-15	-19	-23	-23	-23	-23	-23
Poistot ja arvonalentumiset	-1 188	-1 178	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 188	-1 178	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Arvonalentumiset							
Liiketoiminnan muut kulut	-138	-151	-140		-150	-150	-150
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 849	1 394	1 396	1 185	1 057	1 837	2 252
Rahoitustuotot ja -kulut	-733	-732	-982	-782	-982	-982	-982
Muut rahoitustuotot	2	4	3	3	3	3	3
Korkokulut	0	0	-250	-50	-250	-250	-250
Korvaus peruspääomasta	-735	-735	-735	-735	-735	-735	-735
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 116	662	413	403	75	855	1 270
Satunnaiset tuotot ja -kulut							
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut							
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 116	662	413	403	75	855	1 270
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 116	662	413	403	75	855	1 270

	TAE2023	TA2024	TS2025	TS2026
<u>Vesihuollon hintatasoa kuvaavat tunnusluvut</u>				
Talousveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	1,67	1,67	1,67	1,67
Jäteveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	2,38	2,38	2,38	2,38
Vesihuoltomaksujen vertailuhinta(€/m3) sis. alv	6,40	6,40	6,40	6,40
<u>Vesihuollon tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut</u>				
Laskuttamattoman talousveden osuus (%)	9	9	9	9
Laskuttamattoman jäteveden osuus (%)	22	22	22	22
<u>Vesihuollon laatua kuvaavat tunnusluvut</u>				
Terveysperustaiset laatuvaatimukset täyttävä veden laatu (%)	100	100	100	100
Putkirikkojen määrä (kpl/km/vuosi)	0,007	0,007	0,007	0,007
Hinnanalennukseen oikeuttavien virheiden määrä (kpl)	0	0	0	0
<u>Vesihuollon kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut</u>				
Toiminnan tuotot/toiminnan kulut (%)	185,0	182,5	181,5	181,5
Tuloutus suhteessa liikevaihtoon (%)	13,0	13,6	13,4	13,2
Investoinnit/poistot	4,2	3,5	3,5	2,8
Investointien tulorahoitus (%)	36,7	35,9	30,9	37,6

Investointisuunnitelma

	TA2024	TS2025	TS2026
SIPOON VEDEN INVESTOINNIT			
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	-2 910	-2 995	-2 190
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	-50	0	0
Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	-500	-500	-500
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700
Muut investoinnit	0	0	0
Bruttoinvestoinnit yhteensä, infra ja rakennukset	-4 160	-4 195	-3 390

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet

	TA'2024	TS2025	TS2026
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	-2 910	-2 995	-2 190
Nikkilä			
NG 8 Nikkilän kartano-kokoojayhteys	-500	-800	-400
NG 8 Radan alitus	-200		
NG 8 A Urakka (liikuntareitit+ frisbeegolfrata)	-100		
NG 8 B Urakka (pohjoinen urakkakokonaisuus)		-300	-300
NG 8 C Urakka (koillinen omakotialue)		-150	-300
NG 8 D Urakka (lounaisosa)			-100
NG 8 E Urakka (kaakkoisosa)			-100
N 45 B Kuntala	-20	-150	-50
N 47 Asemansillan korttelit 1012 ja 1032	-20	-20	
N 48 Laaksosuontien itäpuoli	-40	-200	-200
N 49 Korttelin 1015 asemakaavamuutos	-20		
N 65 Metsärinne	-350	-400	
Söderkulla			
B 17 Majvik			
E 5 Söderkullan työpaikka-alue 2. vaihe	-30	-50	-50
M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalue	-50	-50	-50
S 17 D Söderkullan liikekeskus	-10	-15	
S 17C Söderkullan keskustan asemakaavamuutos	-10	-15	
S 20 Söderkullan kartano	-500	-100	
S 26 Opintien asemakaavamuutos	-250	-100	
S27 Söderkullan keskustan eteläosa	-10	-15	
T6 Taasjärven itäpuoli	-400	-500	-500
T 9 Taasjärvi IV			
Talma			
TM 1 Puu-Talma	-400	-100	
TM 2 Talman Keskustan eteläosa		-30	-40
TM 6 Talmankaari			-100

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	-50	0	0
Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä - Kerava			
Viemärikapasiteetin lisäys Box - Mellunmäki	-50		

Peruskorjausinvestoinnit

Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700
Söderkullan vesitornin syöttöjohto, Pornaistentien vesihuolto ja			
Massbyn pumppaamo	-700	-700	-700

Muut investoinnit

Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	-500	-500	-500
Hindsby, Metsäkalliontie ja Skräddarby	-500	-500	-500